

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Kuberska (spr.)

Sędziowie: SA Anna Cesarz

SO del. Bożena Rządzińska

Protokolant: sekr. sąd. Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S. (1)**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zadośćuczynienie, rentę i ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 29 września 2016 r. sygn. akt I C 1596/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 2 i 4 w ten sposób, że:

a) punktowi 2 wyroku nadaje brzmienie „zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz K. S. (1) z tytułu dalszego zadośćuczynienia kwotę 35.000 (trzydzieści pięć tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 października 2015 r. do dnia zapłaty i oddala powództwo w pozostałym zakresie”;

b) punktowi 4 wyroku nadaje brzmienie „nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 4.360 (cztery tysiące trzysta sześćdziesiąt) zł z tytułu nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa”;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym;

IV. nie obciąża powoda nieuiszczoną opłatą od oddalonych części apelacji;

V. nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 1.750 (jeden tysiąc siedemset pięćdziesiąt) zł z tytułu nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części apelacji.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 września 2016 r. Sąd Okręgowy

w P., w sprawie z powództwa K. S. (1) przeciwko (...) SA w W.

o zadośćuczynienie i rentę, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 45.000 zł tytułem zadośćuczynienia, płatną do rąk matki dziecka – P. S. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2015 r. do

31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 do dnia zapłaty (pkt 1 a), rentę w wysokości po 600 zł miesięcznie za okres od dnia 8 kwietnia 2015 r. do 8 kwietnia 2016 r. oraz w wysokości po 800 zł miesięcznie od 9 kwietnia 2016 r. na przyszłość, płatną z góry do 15 dnia każdego miesiąca do rąk matki powoda – P. S. wraz z ustawowymi odsetkami za okres od 1 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat (pkt 1 b), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2), nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu (pkt 3), nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego

w P. kwotę 2.610 zł tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa (pkt 4), a także odstąpił od obciążenia powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa (pkt 5)

(wyrok – k. 144 – 144 verte).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Apelacyjny w całości podzielił i przyjął za własne. Z ustaleń tych wynikało,

że w dniu 1 września 2014 r. Z. D., S. S. i K. S. (2) jechali do M. samochodem marki V. (...) o numerze rej. (...), którym kierował S. S.. Około godziny 00.30 podczas zjazdu z autostrady (...) w Niemczech na parking w pobliżu węzła P. – M., w tył ich samochodu uderzył samochód ciężarowy marki (...) o numerze rej. (...) z naczepą o numerze rej. (...), kierowany przez G. W., a stanowiący własność T. M., (...) s.c. w N. S..

W wyniku zderzenia obu pojazdów K. S. (2) wypadł z samochodu marki V. i poniósł śmierć na miejscu. Prokuratura w P. prowadziła przeciwko G. W. dochodzenie w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci. G. W. w toku dochodzenia zeznał, że stracił panowanie nad kierowanym przez siebie pojazdem w wyniku przebicia opony. Postępowanie zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko G. W. o popełnienie przestępstwa spowodowania wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym. G. W. dobrowolnie poddał się karze.

Z. D. i S. S. udawali się do M.

w celu wykonania robót budowlanych jako podwykonawcy firmy (...) w M.. K. S. (2) miał im pomagać

w wykonaniu zleconych robót, aby zarobić pieniądze na potrzeby rodziny, którą zamierzał założyć. Jego dziewczyna P. S. była wówczas w ciąży. Wykonując roboty budowlane na rzecz tego samego zleceniodawcy w okresie od 2 maja 2014 r. do 26 sierpnia 2014 r. Z. D. uzyskał dochody

w wysokości 10.140 euro. K. S. (2) przed wypadkiem wykonywał roboty budowlane w Niemczech przez trzy tygodnie i zarobił wówczas 1.500 euro. Zamierzał zarejestrować w Niemczech jednoosobową działalność gospodarczą, podobnie jak Z. D. i S. S., aby móc wykonywać usługi budowlane na swój rachunek jako mały przedsiębiorca korzystający ze zwolnienia z obowiązku uiszczania podatku VAT. Mógł uzyskiwać z tego tytułu dochody na poziomie 2.000 – 2.500 euro miesięcznie. K. S. (2) z wykształcenia był mechanikiem samochodowym. Przed podjęciem pracy w Niemczech był zatrudniony w Polsce jako pracownik magazynu i zarabiał 1.900 zł miesięcznie. W 2013 r. uzyskał dochody ze stosunku pracy w wysokości 4.040,86 zł. Był wówczas zatrudniony w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w okresie od października 2013 r.

W dniu 8 kwietnia 2015 r. w T. urodził się małeletni powód. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim prawomocnym wyrokiem z dnia 29 lipca 2015 r., sygn. akt III RC 214/15, ustalił, że K. S. (2) urodzony (...) w T., zmarły 1 września 2014 r. w K. L. (Niemcy) jest ojcem małeletniego K. S. (3) urodzonego (...) w T. i nadał małeletniemu nazwisko ojca (...).

Małeletni powód i jego matka P. S. mieszkają w domu dziadków macierzystych powoda. Jest to dom parterowy składający się z kuchni, przedpokoju i trzech pokoi oraz łazienki. Mieszkają w nim również rodzice P. S., jej siostra

oraz niepełnoletni syn siostry. P. S. otrzymuje zasiłek rodzinny w kwocie 270 zł miesięcznie oraz zasiłek macierzyński w kwocie 1.000 – 1.100 zł miesięcznie przyznany po ustaniu zatrudnienia na okres od 8 kwietnia 2015 r. do 5 kwietnia 2016 r. Po zakończeniu okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego nie będzie podejmowała pracy, ponieważ zamierza nadal opiekować się dzieckiem. Z zawodu jest fryzjerką. Przed urodzeniem powoda pracowała w zakładzie produkującym rogaliki i zarabiała 1.200 zł miesięcznie. Matka powoda przekazuje swoim rodzicom kwotę około 400 zł miesięcznie tytułem udziału w kosztach prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego. Małoletni powód od urodzenia miał sześć razy infekcje górnych dróg oddechowych. Koszty leczenia wynoszą jednorazowo około 100 zł. W okresie od 30 listopada 2015 r. do 2 grudnia

2015 r. przebywał w Szpitalu w T. z powodu atopowego zapalenia skóry i alergii pokarmowej w celu poszerzenia diagnostyki. Zalecono pielęgnację skóry – emolienty, dalszą opiekę w Poradni Alergologicznej oraz opiekę pediatryczną w POZ, utrzymanie diety bezmlecznej B. pepti 2 (...) oraz z wyłączeniem jajka kurzego. Opakowanie mleka B. pepti 2 (...) kosztuje 35 zł i wystarczy na tydzień. Małoletni je też inne produkty z wyłączeniem białka zwierzęcego oraz jajek kurzych.

Samoistni posiadacze samochodu ciężarowego z naczepą kierowanego przez G. W. byli ubezpieczeni od odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z ich ruchem na podstawie umowy ubezpieczenia obowiązkowego OC zawartej z pozwanym (...) SA w W.. W dniu 31 sierpnia 2015 r. pełnomocnik powoda zgłosił szkodę wnosząc o przyznanie powodowi renty w wysokości 1.500 zł miesięcznie od dnia jego urodzin, tj. 8 kwietnia 2015 r. oraz zadośćuczynienia w kwocie 200.000 zł.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasługujące na uwzględnienie co do zasady, nie mając wątpliwości co do zaistnienia podstaw odpowiedzialności pozwanego. Oceniając wysokość zgłoszonego przez powoda roszczenia o zapłatę renty w świetle art. 446 § 2 zd. 1 k.c., Sąd Okręgowy stwierdził, że zaspokojenie wszystkich usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda, wynikających

z jego wieku, stanu zdrowia, miejsca pobytu, środowiska, wykształcenia oraz możliwości zarobkowych rodziców zobowiązanych do jego utrzymania wymaga wydatków rzędu 800 zł miesięcznie, na które składają się następujące kwoty: 200 zł z tytułu udziału dziecka w kosztach utrzymania mieszkania, 250 zł

z tytułu kosztów wyżywienia dziecka, 100 zł tytułem kosztów zakupu ubioru,

50 zł z tytułu kosztów zakupu środków higieny osobistej oraz udziału dziecka

w kosztach zakupu środków utrzymania czystości w domu, 50 zł w ramach kosztów leczenia i profilaktyki leczniczej,

50 zł tytułem kosztów zakupu zabawek i książek edukacyjnych, rozrywek, a także 100 zł z tytułu kosztów wypoczynku.

Sąd Okręgowy przyjął, że skoro zmarły ojciec powoda posiadałby możliwości zarobkowe na poziomie około 3.000 zł miesięcznie, a matka powoda ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem nie może wykorzystywać własnych możliwości zarobkowych, zmarły K. S. (2) realizowałby swój obowiązek alimentacyjny w większości poprzez dostarczanie dziecku środków materialnych potrzebnych do jego utrzymania. Mając na uwadze, że

w okresie od 8 kwietnia 2015 r. do 8 kwietnia 2016 r. matka powoda uzyskiwała zasiłek macierzyński w kwocie 1.000 – 1.100 zł miesięcznie, pozwalający na częściowe partycypowanie w kosztach utrzymania dziecka, Sąd Okręgowy ustalił wysokość renty za ten okres na kwotę 600 zł miesięcznie. Natomiast od

9 kwietnia 2016 r. i na przyszłość rentę ustalił na poziomie 800 zł miesięcznie, bowiem świadczenie w takiej kwocie pozwoli na zaspokojenie wszystkich

potrzeb małoletniego oraz odpowiada możliwościom zarobkowym i majątkowym zmarłego K. S. (2).

Sąd Okręgowy uznał powoda za osobę należącą do kręgu uprawionych

do zadośćuczynienia, o jakim mowa w art. 446 § 4 k.c. Jednocześnie stanął

na stanowisku, że między powodem a zmarłym nie istniała jeszcze relacja uczuciowa i emocjonalna, w związku z czym oczywiste jest, że powód nie doświadczył żadnych cierpień bezpośrednio po śmierci osoby najbliższej, czyli

w okresie kiedy zwykle są one najbardziej nasilone. Powód urodził się siedem miesięcy po śmierci ojca i dopiero z upływem czasu uświadomił sobie brak więzi z ojcem oraz konsekwencje jej nieodwracalnego zerwania. Nie kwestionując, że

w późniejszym okresie życia powód doświadczył pewnych negatywnych przeżyć związanych z uświadomieniem sobie nieodwracalnej utraty ojca w postaci żalu czy poczucia niezasażonej straty, Sąd Okręgowy stwierdził, że stopień ich intensywności i wpływ na jakość życia psychicznego powoda w żadnym razie nie będzie porównywalny z cierpieniami towarzyszącymi stanowi głębokiej żałoby

po śmierci rodzica. Pomimo tego, że sama śmierć ojca nie mogła wywrzeć bezpośredniego negatywnego wpływu na psychikę powoda, Sąd Okręgowy dostrzegł pewien pośredni wpływ tego zdarzenia na późniejsze doświadczenia życiowe powoda i w związku z tym zasądził na jego rzecz kwotę 45.000 zł tytułem należnego zadośćuczynienia.

O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach Obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Sąd Okręgowy uwzględnił fakt, że powód zgłosił stronie pozwanej poniesioną szkodę w dniu 31 sierpnia 2015 r.

W zgłoszeniu szkody określił kwotowo swoje roszczenia, wnosząc o przyznanie renty oraz zadośćuczynienia w takiej samej wysokości, jak w pozwie. Pozwany nie wykazał, że wyjaśnienie wszystkich okoliczności niezbędnych do ustalenia jego odpowiedzialności albo wysokości zadośćuczynienia w terminie 30 dni okazało się niemożliwe. W konsekwencji, zdaniem Sądu Okręgowego powodowi winny należeć się odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie zasądzonych kwot od dnia następnego po upływie terminu określonego w art. 14 ust. 1 powyższej ustawy, tj. od dnia 1 października 2015 r., a ponadto odsetki ustawowe w razie uchybienia terminowi płatności poszczególnych rat renty wymagalnych po tej dacie.

Kierując się regulacją Kodeksu cywilnego wprowadzającą z dniem

1 stycznia 2016 r. dwie różne stopy odsetek ustawowych, Sąd Okręgowy

w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych na etapie realizacji wyroku sprecyzował, że za okres od 1 stycznia 2016 r. powodowi przysługują odsetki

w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

Żądania pozwu w dalej idącym zakresie były w ocenie Sądu Okręgowego wygórowane, przez co spotkały się z oddaleniem w tej części.

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy obrał art. 102 k.p.c.

(uzasadnienie zaskarżonego wyroku – k. 145 – 152).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł powód, zaskarżając

go w zakresie oddalającym powództwo o zapłatę zadośćuczynienia

oraz w zakresie oddalenia pozostałej części powództwa (tj. w odniesieniu

do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość). Skarżący zarzucił nadmierne miarkowanie należnego powodowi zadośćuczynienia na tle ustalonego stanu faktycznego, nieuprawnione oddalenie wniosku dowodowego

o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa (pkt 11 pozwu), a także brak uzasadnienia co do oddalenia pkt. 4 pozwu.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie dalszej kwoty 155.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 1 października 2015 r. oraz ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość, jak również o zwrot kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

(apelacja – k. 164 – 166).

Pozwany odpowiadając na apelację, wniósł o jej oddalenie, a także o zwrot kosztów postępowania apelacyjnego (k. 176 – 177).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok podlegał zmianie jedynie w części dotyczącej wysokości dochodzonego zadośćuczynienia.

Trafne okazały się spostrzeżenia skarżącego, że Sąd Okręgowy mimo posłużenia się uznanymi w doktrynie i orzecznictwie miernikami tego świadczenia, zasądził kwotę, która nie spełnia wymogu odpowiedniości w rozumieniu art. 446 § 4 k.c. Ze względu na to, że w apelacji zabrakło zarzutów dotyczących naruszenia przez Sąd Okręgowy zasady swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.), weryfikacja adekwatności przyznanego powodowi zadośćuczynienia została dokonana przez Sąd Apelacyjny z perspektywy tych samych ustaleń faktycznych, które wyprowadził Sąd Okręgowy ze zgromadzonego materiału dowodowego.

Wprawdzie skarżący zakwestionował kompletność materiału, którym Sąd ten dysponował po uprzednim oddaleniu jego wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa, niemniej zarzut ten był bezzasadny i pozbawiony znaczenia dla wyników postępowania dowodowego, a przez to samego sporu.

Zasięgnięcie tego rodzaju wiadomości specjalnych miało służyć wykazaniu wpływu przekazywanych informacji o śmierci ojca powoda oraz kontaktu

z dokumentacją, zwłaszcza fotograficzną, dotyczącą przebiegu i skutków zdarzenia do niej prowadzącego na jego przyszłe przeżycia psychiczne. Przy takiej treści wniosku, gdy ocenie miałyby podlegać sytuacja hipotetyczna, niepewna i jeszcze nie zaistniała, opinia byłaby jedynie prezentacją ogólnej teorii, przez co nie sposób przyjąć, że miałyby jakiegokolwiek znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Jednocześnie nie można abstrahować od tego, że na chwilę obecną przeprowadzenie takiego dowodu w zasadzie nie byłoby możliwe przez wzgląd na wiek powoda oraz brak jego zdolności do werbalnego porozumiewania się z otoczeniem. Z tej przyczyny wnioskowany dowód został zasadnie pominięty, jako zbędny dla sprawy, a skarżący nie zdołał przeciwstawić jego ocenie żadnych skutecznych argumentów, nie dążąc nawet do ponowienia wniosku na obecnym etapie postępowania.

Zadośćuczynienie unormowane w art. 446 § 4 k.c. jest świadczeniem mającym za zadanie kompensację doznanej krzywdy o charakterze ściśle niemajątkowym. Dotyczące go roszczenie ma na celu zapewnienie uprawnionemu pomocy w dostosowaniu się do nowej rzeczywistości powstałej po śmierci osoby mu najbliższej. Ma także na celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą tej osoby, a okolicznościami mającymi wpływ na wysokość tego świadczenia pozostają między innymi: zakres doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny, charakter zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim będą oni mogli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy, korzystanie z pomocy fachowej

w czasie radzenia sobie w tej trudnej sytuacji, proces leczenia doznanej traumy oraz rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego.

Ustalenie rozmiaru odpowiedniego z punktu widzenia kompensaty krzywdy zadośćuczynienia zasadniczo należy do sądu I instancji. W ramach kontroli instancyjnej wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego jest możliwe w drodze wyjątku, gdy nie zostały wzięte pod uwagę wszystkie istotne kryteria wpływające na wysokość zadośćuczynienia, bądź sąd uczynił jedno

z wielu kryteriów decydujących o wysokości zadośćuczynienia elementem dominującym i przede wszystkim w oparciu o nie określił wysokość takiego świadczenia, sprawiając że jawi się ono jako niewspółmiernie nieodpowiednie, czyli albo rażąco wygórowane, albo rażąco zaniżone (wyrok Sądu Apelacyjnego

w Ł. z dnia 27 września 2012 r. I ACA 607/12). Prawidłowe wyważenie wysokości zadośćuczynienia wymaga oceny wszystkich przedmiotowo istotnych okoliczności będących jej przejawami. W przeciwnym wypadku wydane orzeczenie może spotkać się z uzasadnioną krytyką, leżącą u podstaw jego zaskarżenia, co w konsekwencji może skutkować jego wzruszeniem.

Sąd Okręgowy dostrzegł, że brak możliwości poznania ojca związany

z narodzinami po jego śmierci prowadzi do krzywdy, która powinna być oceniana odmiennie niż w przypadku dzieci znających swojego rodzica i mających z nim więzi przed jego przedwczesną śmiercią. Utrata więzi z rodzicem dla dziecka narodzonego już po jego śmierci (tzw. pogrobowca), a następnie ograniczenie możliwości poznania ojca wyłącznie do informacji pochodzących od pozostałych krewnych powoduje bowiem innego rodzaju cierpienie niż takie, które towarzyszy dzieciom mającym okazję zbudowania relacji z ojcem przed jego śmiercią. Przyjęto w orzecznictwie, że kwota przyznanego wówczas zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinna być odpowiednio wysoka. W praktyce oznacza to zasadność ukształtowania tego rodzaju świadczenia na poziomie nawet 80.000 zł (wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 19 października 2016 r., I ACa 640/16). Sąd Okręgowy, zasądzając na rzecz powoda z tytułu dochodzonego zadośćuczynienia kwotę 45.000 zł, pozostaje daleki od wskazanego wymogu. W tej sytuacji zadaniem Sądu Apelacyjnego było zapewnienie małoletniemu powodowi należytej kompensaty doznanej przez niego krzywdy, w czym kierował się niezaprzeczalną rangą istotnego z punktu widzenia potrzeb emocjonalnych oraz prawidłowego rozwoju dziecka kontaktu z ojcem, którego od chwili urodzenia powód został pozbawiony.

Ostatecznie Sąd Apelacyjny, uznając stanowisko powoda o potrzebie korekty wyroku w zaskarżonej części, z zastosowaniem art. 386 § 1 k.p.c. podwyższył zasądzone nim zadośćuczynienie o dalszą kwotę 35.000 zł, którą przyznał wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 października 2015 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w dalej idącym zakresie. Ponadto zmienił stosownie do wyniku sporu rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w pkt. 4 objętego apelacją wyroku, obciążając pozwanego obowiązkiem poniesienia kwoty 4.360 zł z tytułu nieuiszczonej przez powoda opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa.

W pozostałej części apelacja podlegała oddaleniu, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 k.p.c., mając głównie na względzie, że ostateczna kwota przyznanego powodowi zadośćuczynienia (80.000 zł) pozwala na realizację celów przyświecających temu świadczeniu w sposób odpowiadający wymogowi odpowiedniości, o jakim mowa w art. 446 § 4 k.c. i nie jest determinowana akcentowaną w apelacji wysokością zarobków zmarłego ojca powoda, ani wysokością średniego wynagrodzenia za pracę.

Sąd Apelacyjny nie podzielił również zapatrywań skarżącego w kwestii orzeczenia o odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. Roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia i renty, którego dotyczyło wytoczone w tej sprawie powództwo, wynika z art. 446 § 2 i § 4 k.c. i nie jest związane bezpośrednio ze szkodą na osobie, tylko śmiercią osoby najbliższej. Konstrukcja tego przepisu wyczerpuje się w przyznaniu jednorazowej kwoty świadczenia, zamykając możliwość prowadzenia dalszego postępowania i eliminując podstawy do przyjęcia, że pozwany może odpowiadać za „przyszłe” szkody powoda związane ze śmiercią ojca. Mocą zaskarżonego wyroku została zresztą powodowi przyznana renta, co niweczyło interes prawny powoda w domaganiu się ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do odstąpienia od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu apelacyjnym z zastosowaniem art. 102 k.p.c., za czym przemawiał przede wszystkim wiek powoda, jego sytuacja życiowa i majątkowa, a co więcej ogólna zasadność roszczenia, z którym wystąpił.

Z tych samych przyczyn Sąd Apelacyjny odstąpił także od obciążenia powoda nieuiszczoną opłatą od oddalanej części apelacji (art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. z 2016 r. poz. 623, dalej: u.k.s.c.). O obowiązku uiszczenia przez pozwanego opłaty sądowej od uwzględnionej części apelacji Sąd Apelacyjny orzekł natomiast na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 k.p.c., uznając że pozwany w tym zakresie przegrał proces.